

УЧАСТЬ В ОРГАНАХ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Резюме

У статті проводиться теоретичний аналіз та емпіричне дослідження проблеми розвитку лідерських якостей студентської молоді в органах студентського самоврядування.

Мета статті полягає у доведенні впливу участі в органах студентського самоврядування на розвиток лідерських якостей студентів;

Результати. У ході емпіричного дослідження ми використали методики: Методика «Я-лідер» (Є.С. Федоров, О.В. Єрьомін, модифікована Т.А. Мироновою); Методика «Діагностика лідерських здібностей» (Є. Жаріков, Є. Крушельницький); Методика діагностики комунікативних і організаторських схильностей – КОС (В. Синявського та Б. Федоришина); Методика «Самооцінка лідерства» (О.М. Кокун).

Результати дослідження опрацьовані за допомогою таких методів математичної статистики: для визначення взаємозв'язку між лідерськими здібностями та гендерною приналежністю критерій Пірсона; для оцінки достовірності відмінностей між групами використовувався критерій t-Ст'юдента;

Статистичні розрахунки виконані з використанням пакета комп'ютерних програм Microsoft Excel XP.

Висновок. Провівши дослідження ми встановили, що лідерські якості студентів – це сукупність особистісних якостей, таких як: активність, мотивація, прагнення до самовдосконалення, емпатія та вміння впливати на інших, які дозволяють студентам-лідерам ефективно досягати цілей, слугуючи прикладом та мотивуючи однолітків.

У закладах вищої освіти студентське самоврядування виступає важливим механізмом розвитку лідерського потенціалу студентів. Воно створює середовище для формування відповідальності, комунікативних навичок, організаторських здібностей і соціальної активності.

Був розроблений тренінг «Мистецтво лідерства, метою якого є розвиток лідерських якостей студентської молоді через їх участь в органах студентського самоврядування.

Після проведення тренінгу повторний зріз показав позитивну динаміку в усіх показниках.

Був здійснений кореляційний аналіз за допомогою коефіцієнта кореляції Пірсона, який показав, що розвиток однієї з навичок або схильностей сприяє поліпшенню інших важливих аспектів особистісного й професійного розвитку, що є цінним у формуванні лідерських якостей та ефектної міжособистісної взаємодії.

Ключові слова: лідер; лідерство; лідерські якості; студентська молодь; емоційний інтелект; самооцінка; мотивація.

Вступ. Сучасна Україна, впроваджуючи реформи вищої освіти та стрімко доєднуючись до процесів диджиталізації, ставить перед собою завдання підготувати конкурентоспроможних, професійно компетентних лідерів, здатних до співпраці та міжкультурної комунікації. Ключовою є зміна ролі студента – від учасника до активного ресурсу освітнього процесу. Важливо створювати умови для розвитку лідерського потенціалу через студентське самоврядування, волонтерську діяльність та залучення до громадських ініціатив. Це сприятиме набуттю практичних навичок лідерства, самостійності, відповідальності та творчості, що необхідні для успіху в майбутньому (Психологічні особливості керівництва, 2024).

Тому пріоритетним завданням для кожного закладу вищої освіти стало створення необхідних умов для розкриття та розвитку лідерського потенціалу серед її учасників.

Залучення студентів до самоврядування та волонтерства – ефективний спосіб підготовки майбутніх лідерів. Практика в громадських організаціях та волонтерській діяльності розвиває у студентів лідерські навички, самостійність, відповідальність та творчий потенціал, що важливо для їхнього особистісного і професійного зростання (Мороз, 2015).

Мета статті – довести вплив участі в органах студентського самоврядування на розвиток лідерських якостей студентів.

Методики дослідження. Для досягнення поставленої мети нами були використані наступні методи:

1. Зіставлення, систематизація, класифікація та узагальнення теоретичного матеріалу наукових та літературних джерел.

2. Емпіричне дослідження, що включало наступний комплекс психодіагностичних методик:

Методика «Я-лідер» (Є.С. Федоров, О.В. Єрьомін, модифікована Т.А. Мироною), оцінює лідерські якості, включає аналіз комунікативних та організаційних навичок, таких як здатність мотивувати та організовувати колектив, керувати, вирішувати проблеми та впливати на інших.

Методика «Діагностика лідерських здібностей» (Є. Жаріков, Є. Крушельницький) дозволяє оцінити здатність людини бути лідером;

Методика діагностики комунікативних і організаторських схильностей – КОС (В. Сіявського та Б. Федоришина) оцінює рівень розвитку комунікативних та організаторських схильностей;

Методика «Самооцінка лідерства» (О.М. Кохун), цей експрес-тест визначає актуальний рівень прояву лідерських якостей у людини, оцінюючи її усвідомлення своїх здібностей та ефективність їх використання в різних ситуаціях, зокрема, в командній роботі.

3. Результати дослідження опрацьовані за допомогою таких методів математичної статистики:

- для визначення взаємозв'язку між лідерськими здібностями та гендерною приналежністю критерій Пірсона;

- для оцінки достовірності відмінностей між групами використовувався критерій t-Стьюдента;

Статистичні розрахунки виконані з використанням пакета комп'ютерних програм Microsoft Excel XP.

Результати. За результатами проведеного дослідження було виявлено наступні показники:

Аналізуючи відповіді студентів з авторської анкети, ми можемо зробити наступний висновок, студенти розуміють значення поняття лідерства та перспективи його розвитку в діяльності органів студентського самоврядування. Також респондентами були окреслені чинники, які позитивно та негативно впливають на розвиток їх лідерських якостей.

Результати авторської анкети представлено на рисунках

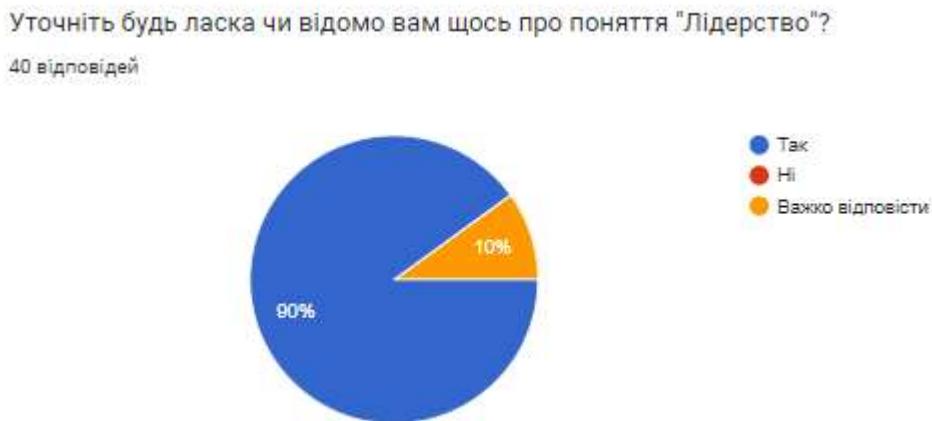

Рис 1. Показники за відповідями на запитання «Уточніть будь ласка чи відомо вам щось про поняття лідерство?»

Чи особисто Ви вважаєте себе лідером?

40 відповідей

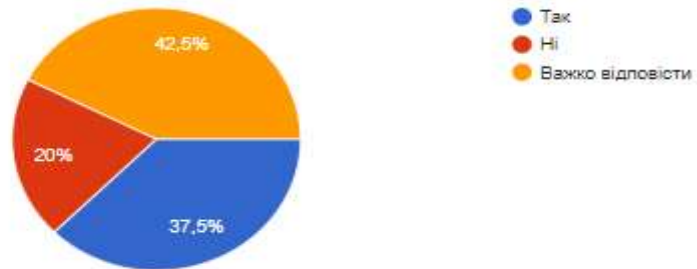

Рис 2.
Показники за
відповідями
запитання

на
«Чи

особисто Ви вважаєте себе лідером?»

З даного рисунка бачимо, що більшість опитаних 42,5% (17 респондентів) не можуть точно відповісти на запитання. Хоча 37,5% (15 респондентів) студентів вважають себе лідером. Крім того 20% (8 респондентів) опитаних не вважають себе лідером.

Розподіл показників за відповідями на запитання «Чи подобається вам брати на себе відповідальність за інших людей?», ми можемо побачити на рис. 3.

Чи подобається вам брати на себе відповідальність за інших людей?

40 відповідей

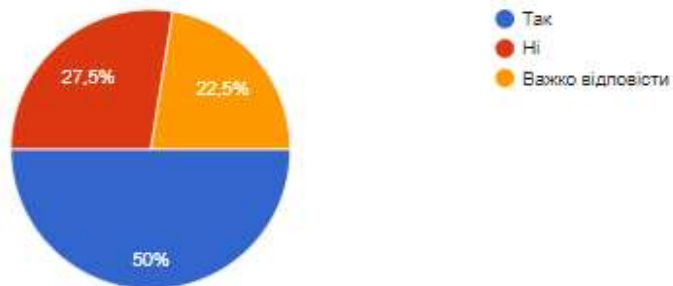

Рис 3. Показники за відповідями на запитання «Чи подобається вам брати на себе відповідальність за інших людей?»

Дані результати говорять про те, що половина опитаних, тобто 50% (20 респондентів) подобається брати відповідальність за інших людей. У свою чергу 27,5% (11 респондентів) не подобається бути відповідальним за інших, 22,5% (9 респондентів) не мають відповіді на це запитання.

Розподіл показників за відповідями на запитання «Як ви вважаєте чи важливо розвивати в собі лідерські якості?» ми можемо побачити на рис. 4.

Як ви вважаєте чи важливо розвивати в собі лідерські якості?

40 відповідей

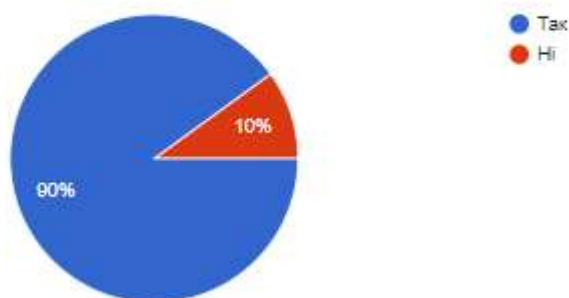

Рис 4. Показники за відповідями на запитання «Як ви вважаєте чи важливо розвивати в собі лідерські якості?»

Результати говорять, що 90% (36 респондентів) вважають, що розвивати лідерські якості сьогодні є надзвичайно важливою практикою. Проте 10% (4 респонденти) не вважають що розвиток лідерських якостей є важливим.

Розподіл показників за відповідями на запитання «Оцініть рівень ваших лідерських якостей від 1 до 10» ми можемо побачити на рис. 5.

Оцініть рівень ваших лідерських якостей від 1 до 10

40 відповідей

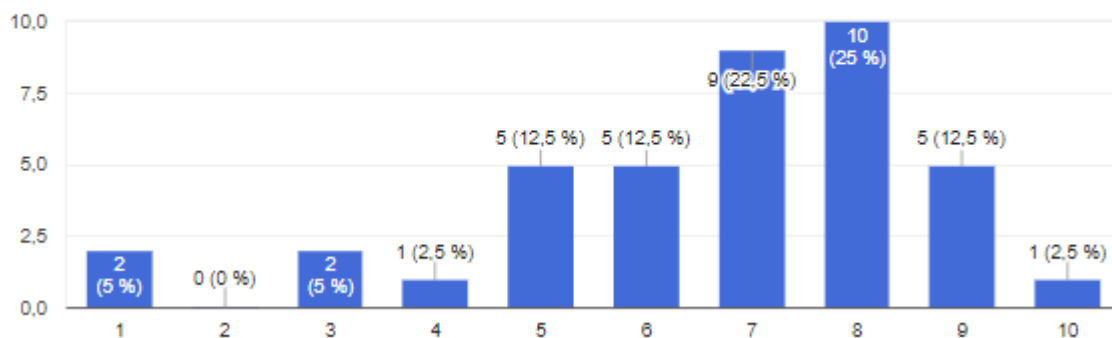

Рис 5. Показники за відповідями на запитання «Оцініть рівень ваших лідерських якостей від 1 до 10»

Респонденти оцінювали свої лідерські якості від 1 до 10, як бачимо 10 респондентів оцінюють свою лідерські якості на 8, 9 на 9, 5 на 7, 5 на 6, 5 на 5, 5 на 9, 2 на 1, 2 на 3, 1 на 4, лише 1 на 10.

Розподіл показників за відповідями на запитання «Чи погоджуєтесь ви з твердженням: на сьогоднішній день важливо бути лідером?». ми можемо побачити на рис. 6.

Чи погоджуєтесь ви з твердженням: "На сьогоднішній день важливо бути лідером"

40 відповідей

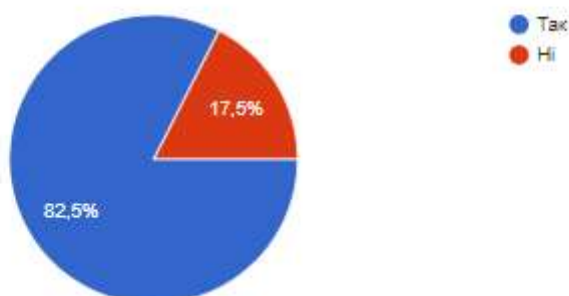

Рис. 6. Показники за відповідями на запитання «Чи погоджуєтесь ви з твердженням: на сьогоднішній день важливо бути лідером?».

Як бачимо, більшість опитаних 82,5% (33 респонденти) погоджуються з тим, що сьогодні суспільство потребує сильних лідерів. Лише 17,5% (7 респондентів) не згодні з цим.

Розподіл показників за відповідями на запитання: «Чи погоджуєтесь ви з твердженням: лідерські якості сприяють професійному розвитку особистості?», ми можемо побачити на рис. 7.

Чи погоджуєтесь ви з твердженням: "Лідерські якості сприяють професійному розвитку особистості"?

40 відповідей

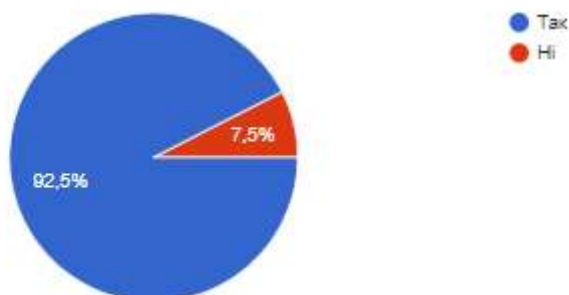

Рис. 7. Показники за відповідями на запитання «Чи погоджуєтесь ви з твердженням: Лідерські якості сприяють професійному розвитку особистості?»

Дані результати говорять про те, що більшість опитаних 92,5% (37 респондентів) вважають, що лідерські якості сприяють професійному зростанню, лише 7,5% (3 респонденти) не згодні з цим твердженням.

Розподіл показників за відповідями на запитання: «Уточніть будь ласка чи ознайомлені ви з діяльністю органів студентського самоврядування (далі ОСС)?», ми можемо побачити на рис. 8.

Уточніть будь ласка чи ознайомлені ви з діяльністю органів студентського самоврядування (далі ОСС)?

40 відповідей

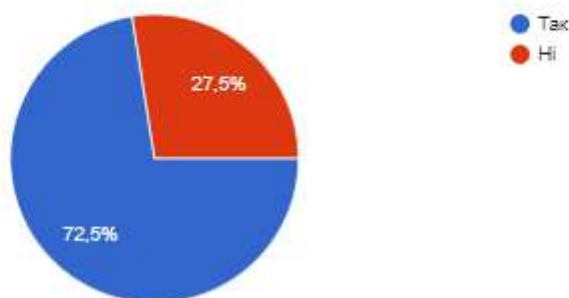

Рис. 8. Показники за відповідями на запитання «Уточніть будь ласка чи ознайомлені ви з діяльністю органів студентського самоврядування (далі ОСС)?»

Дані результати говорять про те, що більшість опитаних, а саме 72,5 % (29 респондентів) розуміють, у чому полягає діяльність органів студентського самоврядування. При цьому 27,5 % (11 респондентів) не ознайомлені з діяльністю ОСС.

Розподіл показників за відповідями на запитання: «Яке ваше ставлення до діяльності ОСС?», ми можемо побачити на рис. 9.

Яке ваше ставлення до діяльності ОСС?

40 відповідей

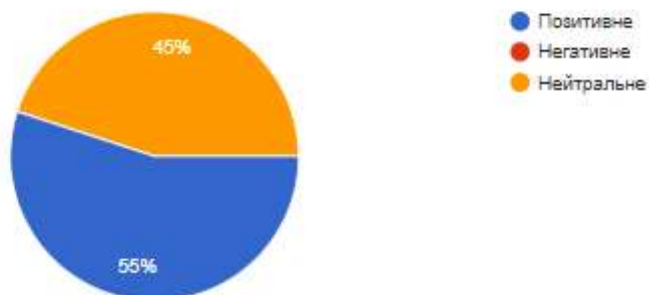

Рис. 9. Показники за відповідями на запитання «Яке ваше ставлення до діяльності ОСС?»

Як бачимо, більшість респондентів 55% (22 респонденти) доволі позитивно ставляться до діяльності органів студентського самоврядування. Разом з тим, 45% (18 респондентів) нейтрально сприймають діяльність ОСС.

Розподіл показників за відповідями на запитання: «Чи хотіли б ви в майбутньому стати членом ОСС?», ми можемо побачити на рис. 2.2.10.

Чи хотіли б ви в майбутньому стати членом ОСС

40 відповідей

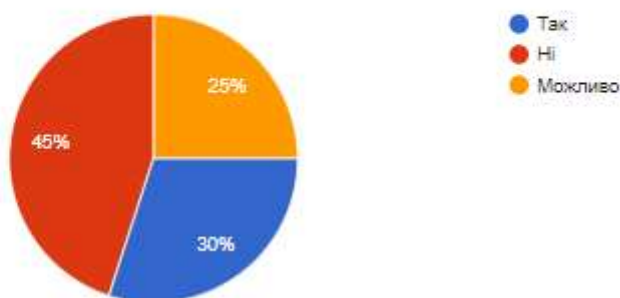

Рис. 10. Показники за відповідями на запитання «Чи хотіли б ви в майбутньому стати членом ОСС?»

Після проведення авторського тренінгу «Мистецтво лідерства» був здійснений порівняльний аналіз за вказаними методиками до і після тренінгу.

Порівняльні результати діагностики рівня прояву лідерських здібностей за методикою «Я-лідер» (Є.С. Федоров, О.В. Єрьомін, модифікована Т.А. Мироновою) зображено на рисунку 1.

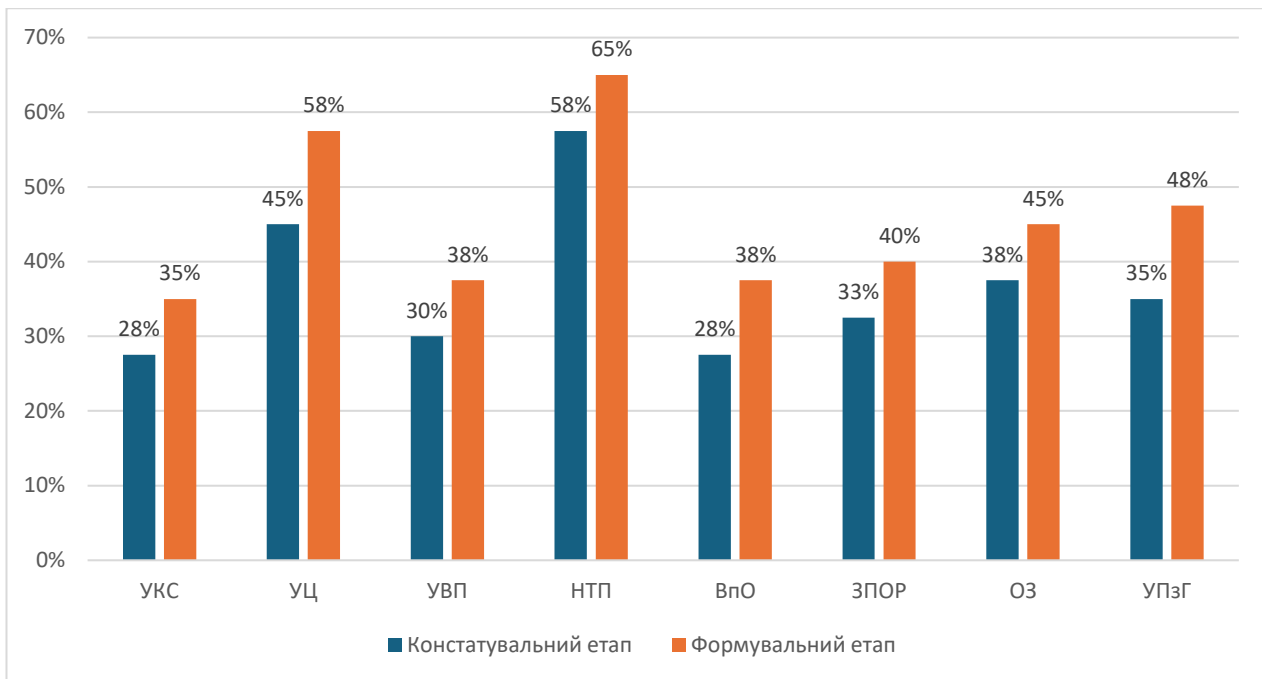

Рис 1. Порівняльні результати дослідження за методикою «Я-лідер»

УКС – уміння керувати собою; УЦ – усвідомлення цілей; УВП – уміння вирішувати проблеми; НТП – наявність творчого підходу; ВпО – вплив на оточуючих; ЗПОР – знання правил організаційної роботи; ОЗ – організаторські здібності; УПзГ – уміння працювати з групою.

Експеримент показав позитивні зміни в лідерських якостях учасників. Зокрема, збільшилась частка респондентів, що демонструють уміння керувати собою (з 25% до 35%), усвідомлювати цілі (з 62,5% до 70%), вирішувати проблеми (з 27,5% до 37,5%), проявляти творчість (з 67,5% до 85%), знання правил організаційної роботи (з 37,5% до 45%), вплив на оточуючих (з 30% до 42,5%), організаційні здібності (з 47,5% до 52%) та уміння працювати з групою (з 45% до 50%).

Порівняльні результати методикою «Діагностика лідерських здібностей» Є. Жарікова, Є. Крушельницького зображено на рисунку 2.

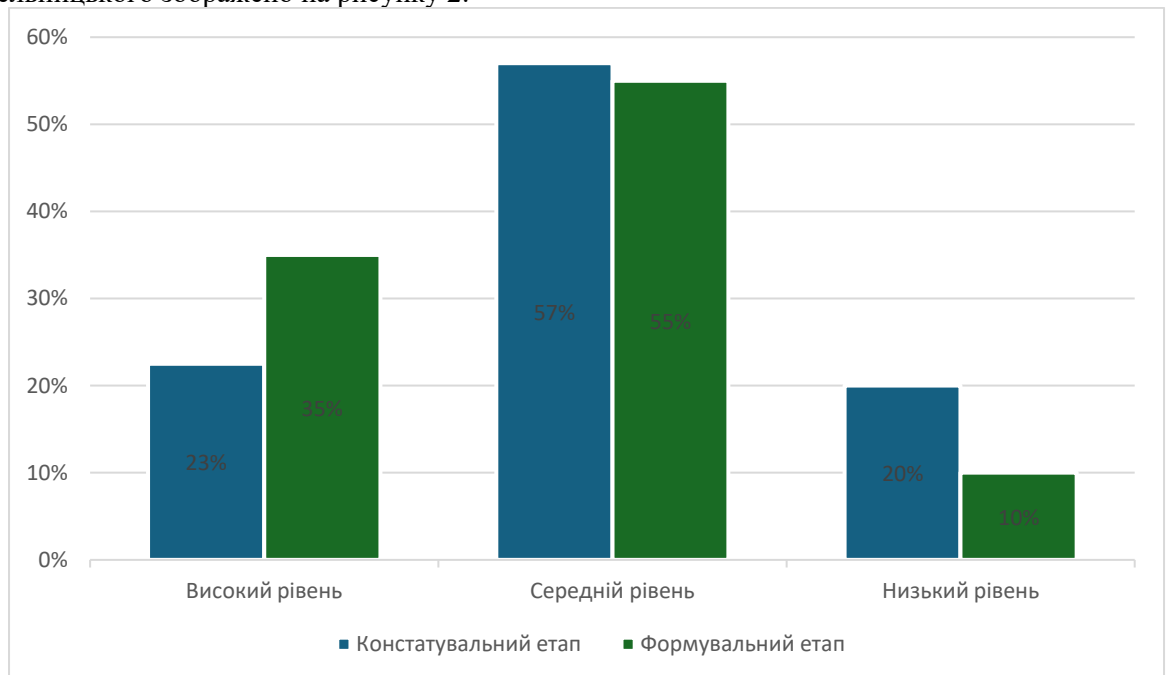

Рис. 2 Порівняльні результати дослідження за методикою «Діагностика лідерських здібностей» Є. Жарікова, Є. Крушельницького

Результати показують зростання частки респондентів з високим рівнем лідерських здібностей (з 23% до 35%), зменшення частки з середнім рівнем (з 57% до 55%) та значне зменшення частки з низьким рівнем (з 20% до 10%).

Порівняльні результати за методикою «Діагностика комунікативних і організаторських схильностей – КОС (В. Синявського та Б. Федоришина)» зображено на рисунку 3.

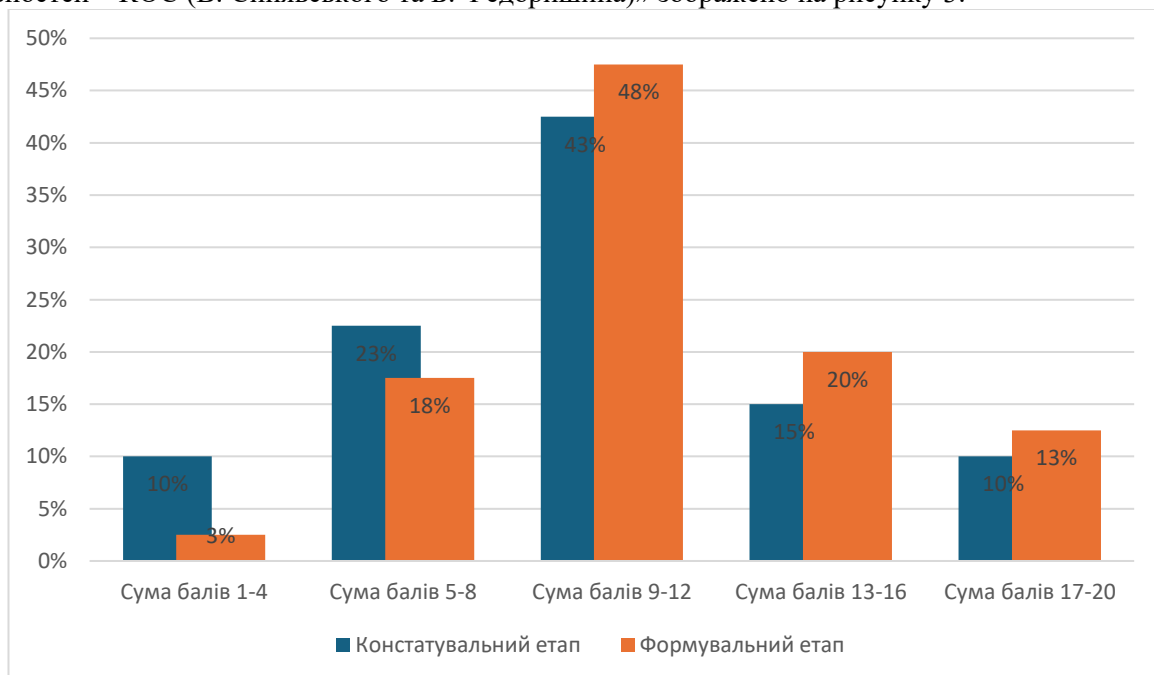

Рис 3. Порівняльні результати дослідження за методикою «Діагностика комунікативних і організаторських схильностей – КОС (В. Синявського та Б. Федоришина)».

Результати показують зростання показників високого та найвищого рівня комунікативних та організаційних навичок. Частка респондентів з найвищим рівнем зросла з 10% до 13%, а з високим – з 15% до 20%. Частка з середнім рівнем також збільшилась з 43% до 48%. Навпаки, частки з низьким та дуже низьким рівнем значно зменшились відповідно з 23% до 18% та з 10% до 3%.

Порівняльні результати «Тест Самооцінка лідерства» Кокун О.М. зображено на рисунку 4.

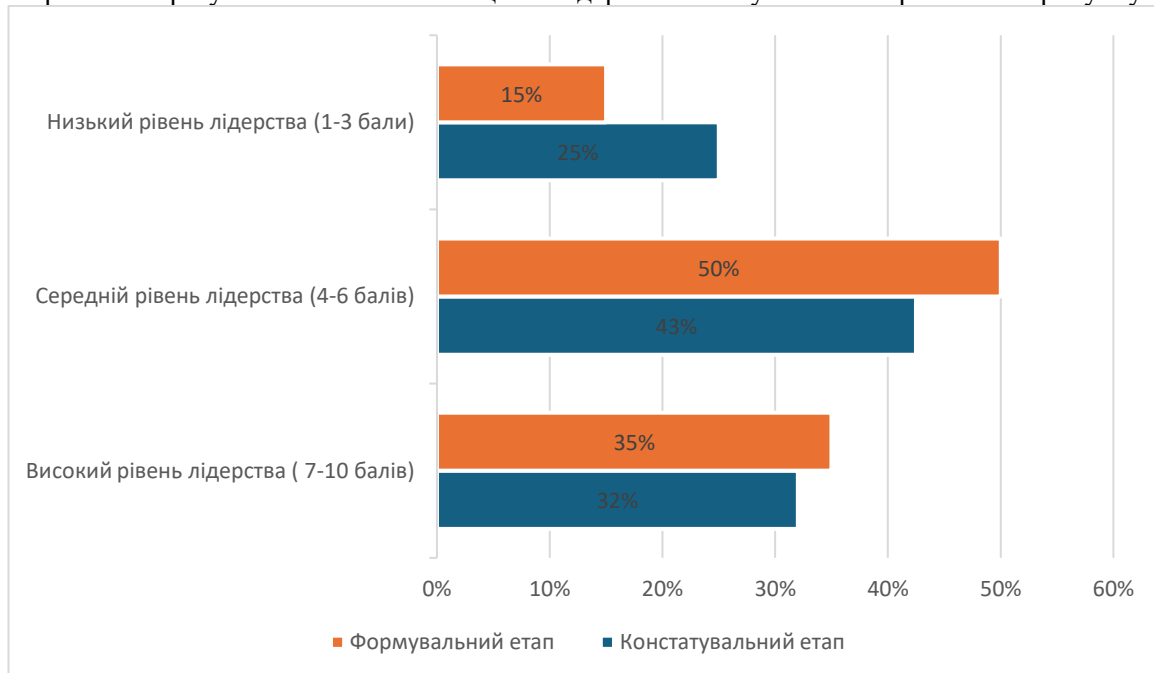

Рис 4 Порівняльні результати за методикою «Тест Самооцінка лідерства» Кокун О.М.

Результати дослідження лідерських якостей за методикою Кокуна О.М. показують зростання кількості респондентів з високим та середнім рівнем лідерства. Частка з високим рівнем зросла з

32% до 35%, а з середнім – з 43% до 50%. Одночасно, кількість респондентів з низьким рівнем лідерства зменшилась з 25% до 15%.

Отже, за результатами формувального експерименту, за показниками динаміки результатів можемо підтвердити ефективність тренінгу «Мистецтво лідерства».

Дискусія. Питання участі студентів в органах самоврядування як чинник розвитку лідерських якостей активно досліджується українськими науковцями. Я. Белашова визначає студентське самоврядування як структурний механізм, що дає студентам можливість брати участь у керівництві колективом та розвивати соціальну активність і лідерські якості. Вона підкреслює важливість цієї практики для молоді, оскільки вона дозволяє набувати досвіду в організації та керівництві (Цвяткова, 2024).

О. Андрюшкова розглядає студентське самоврядування як самостійну громадську діяльність, що включає функції управління вищим навчальним закладом і сприяє формуванню у студентів навичок організаторської діяльності та керівництва (Андрюшкова, 2016). Т. Логвиновська наголошує, що участь у студентському самоврядуванні стимулює розвиток суспільної активності молоді та виховання соціальної спрямованості (Теорія і практика формування лідера, 2017).

Згідно з Г. Троцько, студентське самоврядування дає можливість залучати енергію молоді для вдосконалення навчального процесу, забезпечуючи об'єктивність у прийнятті рішень (Кращенко, 2024). М. Сметанський вважає розвиток самоврядування важливим етапом демократизації вищих навчальних закладів, що сприяє формуванню нових відносин між особистістю і суспільством (Мороз, 2019).

Разом з тим, дослідженню лідерських якостей особистості, студентської молоді зокрема, приділяли увагу такі дослідники, як Б. Вайнер, Дж. Верофф, Д. Мк. Клелланд, Н. Семченко, О. Чернишов, та ін.). Розвитку лідерських якостей в контексті навчальної діяльності: О. Бондарчук, Е. Лузік, В. Семиченко, Л. Сердюк, Л. Хоменко-Семенова та ін.).

Висновки. У результаті проведеного дослідження було виявлено, що лідерські якості студентів включають в себе особистісні риси, такі як активність, мотивація, бажання до самовдосконалення, емпатія та здатність впливати на інших. Ці якості дозволяють студентам-лідерам досягати своїх цілей, надихаючи та мотивуючи однолітків.

Студентське самоврядування у закладах вищої освіти є важливим інструментом для розвитку лідерського потенціалу. Воно створює умови для формування відповідальності, комунікаційних навичок, організаторських здібностей і соціальної активності.

Було розроблено тренінг «Мистецтво лідерства», спрямований на розвиток лідерських якостей студентів через їхню участь в органах студентського самоврядування. Після проведення тренінгу повторний аналіз показав позитивні зміни у всіх аспектах розвитку.

Кореляційний аналіз за допомогою коефіцієнта кореляції Пірсона виявив, що розвиток однієї навички сприяє покращенню інших аспектів особистісного і професійного розвитку, що є важливим для формування лідерських якостей і ефективної міжособистісної взаємодії.

Таким чином, результати формувального експерименту підтвердили ефективність тренінгу «Мистецтво лідерства», і ми рекомендуємо психологам та викладачам ЗВО застосовувати його для розвитку лідерських якостей студентської молоді.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Андрюшкова, О. А. *Роль самоврядування у формуванні лідерських якостей студентської молоді вищих навчальних закладів.* URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21P03=FILE=&2 S21STR=znpkhnpu ttmniv 2016 39 3 (дата звернення: 20.09.2024).

Кращенко, Ю.П. Студентське самоврядування як середовище виховання лідерських якостей майбутніх учителів. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2014/1/30.pdf (дата звернення: 22.09.2024).

Мороз, В. П. (2015). Дослідження студентського самоврядування на засадах лідерства: теоретико-методологічне обґрунтування. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.* 1 (290). 26-32.

Мороз, В. П. (2019). Формування лідерських якостей студентів закладів вищої освіти в процесі діяльності органів студентського самоврядування : навч.-метод. посіб. для студ. закл. вищ. осв. Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ , «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 263 с.

Психологічні особливості керівництва. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/1lesko_psiholog_upravlin_organizaciyi/322.html (дата звернення 29.09.2024).

Романовський О.Г., Гура Т.В., Книш А.Є., & Бондаренко В.В. (2017). *Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник*. Харків. 100 с.

Цвяткова, С. В. Формування лідерських якостей студентів закладів вищої освіти засобами студентського самоврядування. URL: <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/9547/9478> (дата звернення: 20.09.2024).

Хоменко-Семенова, Л. О. (2015). До проблеми формування творчих здібностей студентів ВНЗ у сучасному трансформаційному середовищі. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія : зб. наук. праць*. К.: НАУ. 6, 147–151.

Хоменко-Семенова, Л. (2023). Розвиток лідерських якостей студентської молоді. *Вісник національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія.: зб. наук. праць*. 2 (23).

Хоменко-Семенова, Л., & Істратов, К. (2022). Гендерні особливості розвитку лідерських якостей. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*. К.: НАУ. 2(22). 132-143.

Kokareva, A., & Khomenko-Semenova, L. (2019) Analysis of professional motiveness and pedagogical Skills of Teachers. *Danish Scientific Journal (DSJ)*, 28, 17-22.

REFERENCES

Andriushkova, O. A. Rol samovriaduvannia u formuvanni liderskykh yakostei studentskoi molodi vyshchych navchalnykh zakladiv [The role of self-government in the formation of leadership qualities of students of higher educational institutions]. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=znp_khnpu_ttmniv_2016_39_3 (data zvernennia: 20.09.2024).

Krashchenko, Yu.P. Studentske samovriaduvannia yak seredovyshe vykhovannia liderskykh yakostei maibutnikh uchyteliv [Student self-government as an environment for cultivating leadership qualities in future teachers]. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/zbirnik_nayk_praz/2014/1/30.pdf (data zvernennia: 22.09.2024).

Moroz, V. P. (2015). Doslidzhennia studentskoho samovriaduvannia na zasadakh liderstva: teoretyko-metodolohichne obgruntuvannia [Research on student self-government based on leadership: theoretical and methodological justification]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. 1 (290), 26 - 32.

Moroz, V. P. (2019). Formuvannia liderskykh yakostei studentiv zakladiv vyshchoi osvity v protsesi diialnosti orhaniv studentskoho samovriaduvannia [Formation of leadership qualities of students of higher education institutions in the process of activities of student self-government bodies]: navch.-metod. posib. dlia stud. zakl. vyshch. osv. Derzh. zakl. «Luhan. nats. un-t imeni Tarasa Shevchenka». Starobilsk : Vyd-vo DZ , «LNU imeni Tarasa Shevchenka». 263 s.

Psykhoholichni osoblyvosti kerivnytstva [Psychological characteristics of leadership]. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/1lesko_psiholog_upravlin_organizaciyi/322.html (data zvernennia 29.09.2024).

Romanovskyi, O.H., Hura, T.V., Knysh, A.Ie., & Bondarenko, V.V. (2017). Kharkiv, *Teoriia i praktyka formuvannia lidera: navchalnyi posibnyk* [Theory and practice of leader formation: a training manual]. 100 s.

Tsviatkova, S. V. *Formuvannia liderskykh yakostei studentiv zakladiv vyshchoi osvity zasobamy studentskoho samovriaduvannia* [Formation of leadership qualities of students of higher education institutions through student self-government]. URL: <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/9547/9478> (data zvernennia: 20.09.2024).

Khomenko-Semenova, L. O. (2015). Do problemy formuvannia tvorchykh zdbnosteiv studentiv VNZ u suchasnomu transformatsiinomu seredovyschi [To the problem of formation of creative abilities of university students in the modern transformational environment]. *Visnyk Natsionalnoho avia-tsiinoho universytetu. Serii: Pedahohika. Psykhohohiia : zb. nauk. prats*. К.: НАУ. 6, 147–151.

Khomenko-Semenova, L. (2023). Rozvytok liderskykh yakostei studentskoi molodi. *Visnyk natsionalnoho aviatsiinoho universytetu* [Development of leadership qualities of student youth. *Bulletin of the National Aviation University*]. *Seriia: Pedahohika. Psykhohohiia.: zb. nauk. prats*. 2 (23).

Khomenko-Semenova L., & Istratov K. (2022). Henderni osoblyvosti rozvytku liderskykh yakosteï [Gender features of the development of leadership qualities]. «Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Pedahohika. Psykholohiia». K.: NAU. 2(22), 132-143.

Kokareva, A., & Khomenko-Semenova, L. (2019) Analysis of professional motiveness and pedagogical Skills of Teachers. Danish Scientific Journal (DSJ), 28, 17-22.

Khomenko-Semenova L., Shevchenko I., Oksamytna L.

**PARTICIPATION IN STUDENT SELF-GOVERNMENT BODIES AS A FACTOR IN
THE DEVELOPMENT OF LEADERSHIP QUALITIES OF
STUDENT YOUTH**

Abstract

The article provides a theoretical analysis and empirical research into the problem of developing leadership qualities of student youth in student self-government bodies.

The purpose of the article is to prove the influence of participation in student self-government bodies on the development of students' leadership qualities;

Results. In the course of the empirical study, we used the following methods: Methodology "I am a leader" (E.S. Fedorov, O.V. Eryomin, modified by T.A. Mironova); Methodology "Diagnostics of leadership abilities" (E. Zharikov, E. Krushelnytsky; Methodology for diagnosing communicative and organizational inclinations - KOS (V. Sinyavsky and B. Fedoryshyn); Methodology "Self-assessment of leadership" (O.M. Kokun).

The results of the study were processed using the following methods of mathematical statistics: to determine the relationship between leadership abilities and gender, the Pearson criterion; to assess the reliability of differences between groups, the t-Student criterion was used;

Statistical calculations were performed using the Microsoft Excel XP computer program package.

Conclusion. After conducting the study, we established that the leadership qualities of students are a set of personal qualities, such as: activity, motivation, desire for self-improvement, empathy and the ability to influence others, which allow student leaders to effectively achieve goals, serving by example and motivating peers.

In higher education institutions, student self-government is an important mechanism for developing students' leadership potential. It creates an environment for the formation of responsibility, communication skills, organizational skills and social activity.

The training "The Art of Leadership" was developed, the purpose of which is to develop the leadership qualities of student youth through their participation in student self-government bodies.

After the training, a re-sampling showed positive dynamics in all indicators.

A correlation analysis was carried out using the Pearson correlation coefficient, which showed that the development of one of the skills or inclinations contributes to the improvement of other important aspects of personal and professional development, which is valuable in the formation of leadership qualities and effective interpersonal interaction.

Key words: leader; leadership; leadership qualities; student youth; emotional intelligence; self-esteem; motivation.